

PREDLOG

(EVA 2020-2430-0102)

Predlog Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije – v javno obravnavo

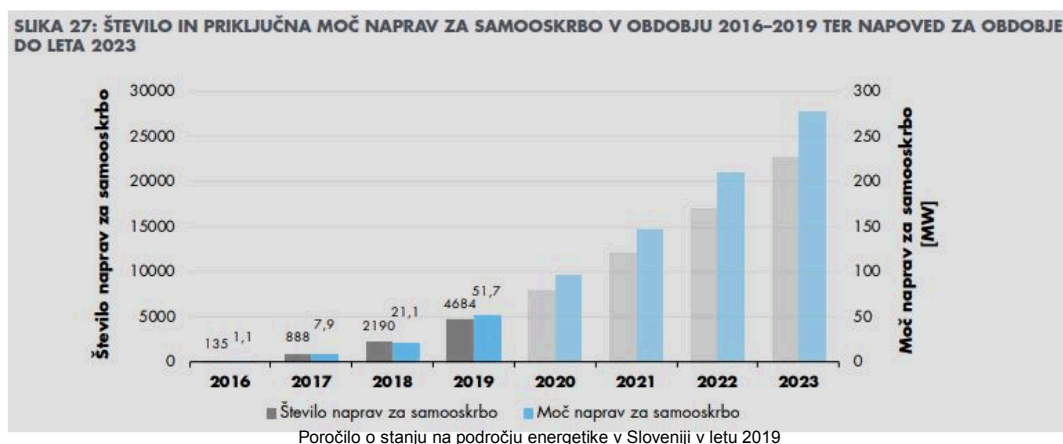
I. OBRAZLOŽITEV – SPLOŠNO

S predlagano spremembo in dopolnitvijo Uredbe o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 17/19, v nadaljevanju: uredba o samooskrbi) se v skladu z zahtevo prvega odstavka 314. člena, prvega odstavka 315. člena in 315.a člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Energetskega zakona – EZ-1C (Uradni list RS, št. 65/20, v nadaljevanju: EZ-1C), nadaljuje spodbujanje rabe obnovljivih virov energije (v nadaljevanju: OVE) ter odpravljanje administrativnih ovir na področju izvajanja samooskrbe z OVE z namenom povečanja količine in deleža obnovljivih virov v rabi bruto končne energije v Republiki Sloveniji.

Na podlagi teh členov je Vlada RS že decembra 2015 sprejela Uredbo o samooskrbi z električno energijo iz obnovljivih virov energije (Uradni list RS, št. 97/15 in 32/18, v nadaljevanju: stara uredba), ki je začela veljati z začetkom leta 2016. V stari uredbi je bilo gospodinjstvom in malim poslovnim odjemalcem omogočeno, da lahko postavijo napravo za proizvodnjo električne energije ter tako proizvedeno električno energijo uporabljajo za potrebe porabe same stavbe (v omrežje se oddajajo samo viški, električna energija pa se tako porabi na lokalnem nivoju, v sosednjih stavbah).

Skladno z zavezami iz koalicijske pogodbe in prenovljene Direktive EU 2018/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. decembra 2018 o spodbujanju rabe energije iz OVE (v nadaljnjem besedilu: Direktiva OVE), ki spodbuja povezovanje lokalnega prebivalstva za namene samooskrbovanja, je bila stara uredba v letu 2019 nadgrajena z uredbo o samooskrbi na način, da je poleg že obstoječe individualne samooskrbe in samooskrbe v večstanovanjskih stavbah (skupinska samooskrba) postavila temelje za t.i. skupnost OVE, ki povezuje odjemalce znotraj iste transformatorske postaje. Zaradi lažje preglednosti se za samooskrbo večstanovanjske stavbe (skupinska samooskrba) in za skupnost OVE uporablja isti izraz, to je »skupnostna samooskrba« (v nadaljevanju: SS). Uredba o samooskrbi je na novo opredelila tudi možnost lastništva naprav za individualno in SS s strani tretjih oseb. V praksi to pomeni, da lahko pogodbe o samooskrbi sklepajo tudi najemniki.

V Poročilu o stanju na področju energetike v Sloveniji v letu 2019¹ (v nadaljnjem besedilu: poročilo), kjer Agencija za energijo vsako leto pripravi celovit pregled razmer na trgih z električno energijo in zemeljskim plinom ter na področju toplote, je prikazan velik pozitiven učinek uredbe o samooskrbi.

Naraščanje moči naprav za samooskrbo je mogoče povezati z vedno večjo uporabo električne energije za ogrevanje stavb s toplotnimi črpalkami, v zadnjem času pa postaja zanimiva tudi uporaba ukrepa samooskrbe v povezavi s polnjenjem električnih vozil na domu.

¹ <https://www.agen-rs.si/porocila-agencije>

Analiza podatkov v Poročilu kaže, da so se z uredbo o samooskrbi implementirale napredne rešitve za spodbujanje samooskrbe, predvsem na področju individualne samooskrbe. Vendar so se v praksi, v času od sprejema uredbe o samooskrbi pokazale določene pomanjkljivosti, predvsem pri uvajanju SS, to je skupinske samooskrbe in skupnosti OVE.

Direktorat za energijo je ocenil, da je potrebno pristopiti k spremembam in dopolnitvam uredbe o samooskrbi, da spodbudimo in okrepimo investicije v projekte predvsem na področju oblikovanja SS. Predlog sprememb in dopolnitev uredbe o samooskrbi bo odpravil administrativne ovire za oblikovanje SS in poenostavil postopek priključevanja teh naprav na omrežje.

Bistvene spremembe in dopolnitve so:

1. ukinitve zahteve, da so odjemalci, ki imajo interes vstopiti v SS (v nadaljevanju: člani SS) znani že pred namestitvijo naprave za samooskrbo,
2. po priključitvi naprave za samooskrbo člani SS lahko prosto vstopajo in izstopajo v SS,
3. ukinitve zahteve, da mora biti vsa proizvedena električna energija ves čas trajanja SS razdeljena med vse člane SS.
4. predlog omogoča obstoj proizvedene električne energije v napravi za samooskrbo, ki ne pripada nobenemu članu SS, dokler deleži niso razdeljeni med člane SS.

Positivni učinki predloga sprememb in dopolnitev uredbe o samooskrbi:

1. bolj fleksibilni pogodbeni odnosi – člani SS bodo lahko prosto vstopali in izstopali v SS. Manjša bodo tveganja, saj morajo po veljavni uredbi o samooskrbi člani SS definirati pogoje medsebojnega sodelovanja, predvideti vse možne scenarije nakupa, prodaje, najema, finančne posledice, v primeru sprememb, za dobo 25 – 30 let, kar predstavlja veliko administrativno oviro pri oblikovanju SS.
2. večji delež OVE, bolj izkoriščen potencial omrežja in stavbe, na kateri bo naprava postavljena – člani SS oziroma njihova merilna mesta ter moč njihovih merilnih mest, ki definirajo velikost naprave za samooskrbo, morajo biti po veljavni uredbi o samooskrbi znana že pred namestitvijo naprave za samooskrbo. To v praksi pomeni, da so velikosti SS zelo majhne zaradi zgoraj opisanih zapletenih pogodbenih odnosov članov SS, kar ima posledico, da se ne izkoristi celoten potencial omrežja in stavbe, na kateri bo naprava postavljena.
3. razvoj novih produktov in storitev - lastnik naprave za samooskrbo bo lahko namestil napravo glede na maksimalne tehnične zmogljivosti omrežja in stavbe na kateri bo naprava za samooskrbo postavljena in šele po namestitvi spodbujal odjemalce k povezovanju v SS. Odjemalci se bodo lažje odločili za vstop v SS, saj bodo napravo videli delujočo, hkrati pa bodo razbremenjeni administrativnih ovir postopka priključevanja. Nerazdeljeni del proizvedene električne energije bo lastnik brez podpore prodajal na trgu.

Predlagane spremembe in dopolnitve omogočajo uresničevanje zadanih ciljev na področju OVE oz. na področju samooskrbe, kar je opredeljeno v sprejetem Nacionalno energetsko podnebnem načrtu.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V 7. členu se črta četrti odstavek.

Sedanji peti, šesti, sedmi in osmi odstavek postanejo nov četrti, peti, šesti in sedmi odstavek.

Na koncu novega petega odstavka se pika nadomesti z vejico in doda besedilo: »razen kadar električna energija proizvedena v napravi za samooskrbo še ni v celoti razdeljena med odjemalce.«.

2. člen

V 8. členu se za šestim odstavkom doda nov sedmi odstavek, ki se glasi:

»(7) Ne glede na določbo prejšnjega odstavka, kadar električna energija proizvedena v napravi za samooskrbo še ni v celoti razdeljena med odjemalce, lahko lastnik naprave trži oziroma prodaja nerazdeljen del proizvedene električne energije.«.

Sedanji sedmi in osmi odstavek postaneta nov osmi in deveti odstavek.

3. člen

V 9. členu se v drugem odstavku za besedo »potrebno« črta besedilo »(npr. sprememba lastnika oziroma plačnika, odklop iz omrežja, sprememba ključa delitve proizvodnje za to merilno mesto)«.

4. člen

V 10. členu se v prvem odstavku črta zadnji stavek.

V 10. členu se za tretjim odstavkom doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Distribucijski operater pred izdajo soglasja za priključitev ne sme zahtevati ključa delitve proizvodnje.«.

Sedanji četrti odstavek postane peti odstavek.

KONČNA DOLOČBA (začetek veljavnosti)

5. člen

Ta uredba začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV PO ČLENIH

K 1. členu

Določbe uredbe za skupnostno samooskrbo veljajo tako za samooskrbo večstanovanjske stavbe kakor tudi za skupnost OVE in se med drugim razlikujejo od individualne oskrbe tudi glede na način priklopa naprave za samooskrbo na distribucijsko omrežje.

V veljavni uredbi o samooskrbi za skupnostno samooskrbo iz 7. člena četrtega odstavka izhaja, da je potrebno že pred namestitvijo naprave za samooskrbo, že v vlogi soglasja za priključitev, navesti seznam vseh članov skupnostne samooskrbe, oziroma njihova merilna mesta, kar pomeni, da je priključna moč naprave za samooskrbo odvisna od dejanskega števila članov skupnostne samooskrbe in ne glede na dejansko zmogljivost omrežja in stavbe, na kateri bo naprava postavljena. V praksi se je izkazalo, da je oblikovanje odjemalcev, ki so potencialni člani skupnostne samooskrbe zapleteno in neučinkovito, saj morajo definirati pogoje medsebojnega sodelovanja, predvideti vse možne scenarije nakupa, prodaje, najema, finančne posledice, v primeru sprememb, za dobo 25 – 30 let, kot je predvidena doba delovanja naprave za samooskrbo. Posledice so, da se oblikujejo, ali zelo majhne skupnostne samooskrbe, ki ne izkoristijo celotnega potenciala omrežja in stavbe, na kateri bo naprava postavljena, ali pa se skupnostne samooskrbe zaradi prevelikih tveganj, ki jih odjemalci vidijo, sploh ne ustanovijo.

S črtanjem četrtega odstavka 7. člena, ki definira največjo priključno moč naprave za skupnostno samooskrbo omogočimo, da bo dejanska moč naprave odvisna od tehničnih možnosti oz. zmogljivosti, tako omrežja kot stavbe, na kateri bo naprava postavljena. Kajti v primeru priključne moči naprave za skupnostno samooskrbo gre za tehnično gledano drugačno situacijo kot pri individualni samooskrbi, kjer je največja priključna moč naprave za samooskrbo zaradi priklopa na notranjo inštalacijo določena na način, da le-ta ne sme presežati 0,8-kratnika priključne moči odjema merilnega mesta. Napravo za skupnostno samooskrbo se obravnava kot napravo po PX2 shemi, katere priključna moč ni vezana na moč odjemnega merilnega mesta, ampak od tehničnih možnosti oz. zmogljivosti, tako omrežja kot stavbe, na kateri bo naprava postavljena.

V obstoječi uredbi za samooskrbo je določeno, da je lastnik naprave za samooskrbo lahko tudi dobavitelj ali katerakoli tretja oseba. S tem se omogoča večja fleksibilnost pogodbenih odnosov in razvoj novih produktov oziroma storitev, vendar pa je zaradi ohranjanja namena samooskrbe dodan pogoj, da je lastnik naprave lahko tretja oseba le pod pogojem, da je električna energija proizvedena v tej napravi prvenstveno namenjena za potrebe odjemalcev združenih v skupnostno samooskrbo.

Sprostitev omejitve največje priključne moči naprave za skupnostno samooskrbo, ki je definirana v 7. členu četrtega odstavka obstoječe uredbe o samooskrbi ter opustitev pogoja, da morajo biti člani skupnostne samooskrbe znani že vnaprej, se bodo nameščale večje naprave za skupnostno samooskrbo, ki pa na začetku svojega obratovanja še ne bodo imele v celoti razdeljene deleže električne energije. Zato je potrebno omogočiti obstoj električne energije proizvedene v napravi za samooskrbo, ki ni namenjena za potrebe odjemalcev, dokler le ta še ni v celoti razdeljena med odjemalce.

Na tak način se omogoči cilj, ki ga zasleduje tudi EU in slovenska zakonodaja, da se večja delež OVE.

K 2. členu

Po veljavni uredbi o samooskrbi je električna energija proizvedena v napravi za skupnostno samooskrbo prvenstveno namenjena za potrebe odjemalcev združenih v skupnostno samooskrbo. S sprostitevjo omejitve, da morajo biti člani skupnostne samooskrbe znani že vnaprej, se bodo nameščale večje naprave za skupnostno samooskrbo, ki pa na začetku svojega obratovanja še ne bodo imele v celoti razdeljene deleže električne energije. Zato je potrebno omogočiti obstoj električne energije proizvedene v napravi za samooskrbo, ki ni namenjena za potrebe odjemalcev, dokler le ta še ni v celoti razdeljena med odjemalce. Nerazdeljeni količinski delež (v kW) pripada lastniku naprave, pri čemer velja, da je lastnik dolžan nerazdeljeni količinski delež prodati izbranemu dobavitelju na podlagi sklenjene pogodbe o odkupu električne energije. V tem primeru se šteje, da ima lastnik naprave status proizvajalca in bo nerazdeljeni del proizvedene električne energije brez podpore prodajal na trgu.

K 3. členu

Črtanje primerov v 9. členu drugega odstavka, ki opisujejo neizogibne spremembe na merilnih mestih (npr. sprememba lastnika oziroma plačnika, odklop iz omrežja, sprememba ključa delitve proizvodnje za to merilno mesto), ko se lahko predčasno zaključi obračunsko obdobje je nepotrebno, saj distribucijski operater SODO skladno z Navodili SODO za izvajanje procesov sprememb na priključku, SODO – 396/2020, z dne 3.7.2020 samostojno presoja primere oz. situacije, zaradi katerih bi bilo dejansko neizogibno potrebno izvajati predčasni zaključek obračunskega obdobja.

K 4. členu

Sprememba statusa merilnega mesta iz merilnega mesta proizvodnje v merilno mesto naprave za skupnostno samooskrbo ni potrebna, kajti v obeh primerih, tako naprava za proizvodnjo električne energije, kot naprava za skupnostno samooskrbo se obravnavata kot naprava po PX2 shemi, katere priključna moč ni vezana na moč odjemnega merilnega mesta, zato se črta zadnji stavek prvega odstavka 10. člena. Registracija skupnostne samooskrbe se bo lahko registrirala na podlagi soglasja za priključitev za proizvodnjo napravo.

V praksi zahteva distribucijski operater, da se morajo za potrebe soglasja za priključitev naprave za skupnostno samooskrbo navesti vsa merilna mesta in lastniki teh merilnih mest, ki so člani skupnostne samooskrbe oz. ključ delitve proizvodnje. Vendar je ta zahteva velika administrativna ovira, ki tehnično gledano nima nobenega vpliva na namestitvev in priklop naprave za samooskrbo, saj je naprava za skupnostno samooskrbo priključena na enak način kot klasična proizvodnja naprava po PX2 shemi.

Skladno z zahtevami OVE direktive je potrebno postopke priključevanja poenostaviti in odpraviti administrativne ovire, kar je tudi eden bistvenih namenov predloga spremembe in dopolnitve uredbe.

K 5. členu

Uredba določa petnajstdnevni rok za začetek veljavnosti uredbe po objavi v Uradnem listu RS.